

N:o 151.

Af herr **T. Fürst**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående revision af lagen om ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete.

I den nuvarande lagen angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete bestämmes ersättningsbeloppet vid invaliditetsfall genom 4 § till ett fixt belopp lika för alla arbetare och utgörande vid fullständig invaliditet en årlig lifränta af trehundra kronor samt vid minskning i arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar emot arbetsförmågans minskning. Vid inträffadt dödsfall är äfven samma belopp satt som högsta lifränta till den aflidnes efterlevande.

Det har redan förut vid 1907 års riksdag i herrar A. J. Christiernsons m. fl. motion framhållits, huru denna lifränta redan från början visat sig alltför låg och ej kan anses motsvara de ersättningsberättigades nödvändiga lefnadsbehof, särskildt med hänsyn till de alltjämt ökade lefnadskostnaderna. Äfven ett annat förhållande torde böra påpekas. En arbetare med större arbetsduglighet har genom denna kommit fram till en afsevärdt större aflöning än en annan samt har som följd häråf ordnat sina lefnadsförhållanden därefter eller åtnjuter högre aflöning på grund af högre lefnadskostnader å den ort, där han arbetar. Vid inträffadt lika olycksfall erhålla bägge samma invaliditetsersättning, hvilken säkerligen visar sig långt mindre tillfredsställande för arbetaren med den högre aflöningen än för den med lägre.

Den utländska lagstiftningen har också beaktat dessa förhållanden, och inom Europa samt, såvidt känt är, inom hela världen finnes intet annat land än Sverige, som vid sin ersättningslagstiftning slagit in på principen om fixt ersättningsbelopp. I samtliga öfriga länder är beloppet sväfvande och utgår antingen med ett kapital en gång för alla,

såsom i Spanien, Italien och Danmark, eller med en lifränta, såsom i de flesta länder, i bägge fallen stående i bestämd proportion till den skadades årslön.

Det kan ifrågasättas, om ej tiden nu är inne att äfven här vid skadeersättningens bestämmande beräkna dess storlek i proportion till lönen.

Därvid måste naturligtvis beaktas, att ett minimum i ersättningens storlek måste bestämmas, för att en minderårig, som arbetar med en synnerligen låg löneförmån och därunder blir helinvalid, må skyddas från att hela sitt återstående lif, genom en oproportionerligt låg lifränta, tvingas lefva i beroende af anförvanter eller kommun.

Samtidigt bör äfven bestämmas, att maximum i aflöning efter hvilken invaliditetsersättningen högst får beräknas, då man dels måste inom rimliga gränser hålla de med en sådan ökad ersättning förknippade kostnaderna och dels äfven kan förutsätta, att en arbetare med aflöning öfver ett visst belopp bör kunna vara i tillfälle att i någon mån själf säkerställa sig och de sina.

I de flesta länder utgår lifräntan vid totalinvaliditet med ett belopp, som utgör 60 procent af lönen. Som för våra förhållanden lämpligt minimum å lifräntan torde kunna sättas det i åberopade motion vid 1907 års riksdag begärda beloppet af fyrahundrafemtio kronor, medan den högsta aflöning, hvarå lifränta finge beräknas, bör kunna sättas till ett tusen femhundra kronor, motsvarande vid beräkning efter 60 procent en lifränta af niohundra kronor.

De olycksfall, som inträffa, kunna efter sina verkningar delas i tvenne vidt skilda slag, nämligen sådana, som endast medföra öfvergående skada, och sådana, som förorsaka större eller mindre invaliditet eller dödsfall.

Ur Riksförsäkringsanstaltens berättelser är nedanstående tabell sammanförd:

År.	Antal årsarbetare.	Totalkostnader för			Kostnad pr årsarbetare för					
		Sjukhjälp.	Invaliditet.	Dödsfall.	Sjukhjälp.	Invaliditet.	Dödsfall.			
1903	23,629	5,003	81,294	13,950	—	21	3	44	—	52
1904	26,172	6,732	85,415	19,983	—	25	3	27	—	76
1905	35,895	8,641	133,750	28,841	—	24	3	72	—	80

Af denna tabell framgår tydligt, huru små medeltalskostnaderna för ersättning för öfvergående skador enligt den nuvarande lagen egentligen äro gentemot kostnaderna för invaliditets- och dödsfall.

Af de öfvergående skadorna äro en stor del, särskildt bland de lättare, sådana som svårligen kunna genom någon åtgärd förebyggas och synes mig snarast böra jämnställas med sjukdomsfall. De inverka äfven obetydligt på samhällets produktionsförmåga.

Genom invaliditets- eller dödsfall däremot gör samhället ej endast en direkt förlust i produktiv kraft, utan tvingas äfven att taga vård om den skadade eller hans efterlevande. Industrien eller arbetet, som kräver dessa offer, har därför äfven plikt att ersätta den förlust, som så vållas samhället, och denna ersättning bör utgå så, att den åtminstone täcker den skadades eller de efterlevandes måttliga behof, så att samhället i dess helhet ej beröres däraf.

Genom en sådan tillräcklig ersättning, utgående efter t. ex. de värden som här förut angifvits, drabbas naturligen arbetsgifvaren af rätt afsevärdt ökade utgifter.

Det synes mig därför böra kunna ifrågasättas att, vid en så afsevärd ökning af ersättningsbeloppen, begränsa de olycksfall, för hvilkas omkostnader arbetsgifvaren ensam hade att ansvara, till invaliditets- och dödsfall, medan ersättning för olycksfall med öfvergående natur, såsom till sin art mera öfverensstämmande med sjukdomar, borde sammanföras med dessa och ej sammanblandas med invaliditets- och dödsfallen, för hvilka Riksförsäkringsanstalten vid sådant förhållande uteslutande borde ikläda sig risk. Vid ordnande af en tvångsförsäkring skulle äfven säkerligen en stor svårighet uppstå i att från en central försäkringsanstalt kunna, så noga som erfordras, följa alla öfvergående skador, hvilket däremot med lätthet låter sig göra från de lokala sjuk-kassorna, ordnade med hänsyn till ett sådant sakernas läge.

Jag hemställer därför,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t, vid utarbetande af ny ersättningslag för skador till följd af olycksfall i arbete, låta utreda, huruvida och i hvad mån,

1. lifräntebeloppens storlek vid invaliditets- och dödsfall böra höjas för att motsvara den skadades eller de efterlevandes måttliga lefnadskostnader,
2. samma belopp böra göras beroende af och afvägda efter de skadades eller afidnas lön, och

3. lämpligheten af att ersättning för öfvergående skada sammanföres med sjukdomsersättning, behandlas i samband därmed och bortföres från Riksförsäkringsanstalten.

Stockholm den 25 januari 1908.

Thorwald Fürst.

I förestående motion instämma:

Theodor Adelswärd.

S. H. Kvarnzelius.
